

GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Główna 93, tel. 504000 65 22 186
elzbieta@wp.pl, www.zawacka.pl
25 127 | REGON 870502736
KRS 00000 41692
NIP 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

poprzedni nr M-465/1096

11 103 kP

Henryk Łączny

37-200 Wąbrzeźno

Grudziądz
Wąbrzeźno
„Gryf Pom.”

JO W

++ Łączny Henryk

M-465/1096 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Łojczyński Henryk.....
T: M-465/1096 Pom.....
Wąbieszno TOW. G. Pom."

I./1. Relacja k. 3 s. 1-3

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

1) listy z 1942 k. 4 s. 1-4

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 3

VI. Fotografie k. 3

I/1. Relacja - Łazany Henryk

1. Relacja własna H. Łazanego, napis
oryg., set. do listu z 19.03.1992 k. 3 s. 1-3

Henryk Łączny

87-200 Wąbrzeźno

R E L A C J E

=====

uczestnika konspiracji zgrupowania Gryfa Pomorskiego podlegającego dowództwu Armii Krajowej - działającego w latach okupacji na Pomorzu Henryka Łącznego, syna Piotra i Stefanii z domu Wietrzyńska, urodzony 27 listopada 1920 roku w Wąbrzeźnie.

W latach międzywojennych ukończyłem Szkołę Powszechną i Dwuletnią Szkołę Doksztalającą Zawodową w Wąbrzeźnie ucząc się w latach 1937 do 1939 w zawodzie fryzjerskim. Jako uczeń Szkoły Doksztalającej przeszedłem dwuletnie przeszkolenie wojskowe, które ukończyłem z wynikiem pomyślnym na zgrupowanym obozie w Cetniewie od 15 lipca do 15 sierpnia 1939 r. Jako młodociany w Wojsku Polskim niesłużyłem i nie brałem udziału w Kampanii Wrześniowej.

W latach okupacji mieszkałem w Wąbrzeźnie i pracowałem w zakładzie fryzjerskim prowadzonym przez miejscowego Volksdeucha Fritza Danielowskiego od 20 września 1939 do 20 stycznia 1945 r. O przyjęcie III grupy narodowości niemieckiej nie czyniłem starań i na odezwę nie reagowałem.

W kwietniu 1943 r. zostałem zwerbowany do konspiracji zgrupowania Gryfa Pomorskiego A.K. Zaprzysiężony również w m-cu kwietniu 1943 r. przez Alojzego Markowskiego legitymującego się pseudonimem "Kraż". W konspiracji przyjąłem pseudonim "Bomba".

W organizacji po odbytych przeszkoleniach zostałem przydzielony do grupy zwiadowczej, której dowódcą był wyżej wymieniony "Kraż". Otrzymałem stopień kaprała. Powierzono mi zadania w zakresie zwiadu z pozyskiwaniem informacji o tematyce wojskowej od obywateli niemieckich. Wehrmachtu i Arbeitdienst. Informacje zbierałem w czasie pracy w zakładzie, jak też w czasie obsługiwania żołnierzy rannych w przejściowych szpitalach zlokalizowanych na terenie miasta w Szkołach Podstawowych i Gimnazjum. Jak również przy obsłudze jednostek zgrupowań Arbeitdienst zlokalizowanych na terenie Wąbrzeźna i pobliskiego Nielubia.

Uzyskiwane informacje na ogół przekazywałem łącznikowi dowódcy o pseudonimie "Piekarz" względnie samemu dowódcy w czasie organizowanych okresowych odpraw.

Utrzymywałem również kontakty z aktualnie już nie żyjącym p. Muszarskim działającym w konspiracji jako nauczyciel tajnego nauczania. Z lekarzem-dentystą p. Karczewskim, działającym w konspiracji w niewiadonym mi ugrupowaniu politycznym, który w ostatnich dniach okupacji został internowany i nie powrócił już do Wąbrzeźna. Udzielałem także poprzez robotnika rolnego o nazwisku Cebula pomocy żywnościowej jeńcom angielskim z Koszarowanym w majątku rolnym Nielubiu będącym własnością Niemca - Matysa. Pieczywo dla nich oraz cukier i sacharynę otrzymywałem od członka naszej grupy zwiadowczej pracującego w piekarni.

Do znanej mi grupy zwiadowczej podległej dowódcy "Kraż" należeli:

- Franciszek Grzybowski - pseudonim "Piekarz" aktualnie zamieszkały w Wąbrzeźnie
- Markowski Zygfryd - pseudonim "Fred" aktualnie zamieszkały w Gdyni
- Pisarski Stanisław - pseudonim "Mały" aktualnie zamieszkały w Wąbrzeźnie
- Zarębski Henryk - nie żyjący z Wąbrzeźna
- Olszewski - pseudonim "Szklarz" nie żyjący z Wąbrzeźna

W organizacji poza zadaniem zwiadu otrzymałem doraźne polecenie nawiązania kontaktu z organizatorem zgrupowania "Gryfa Pomorskiego" na Pomorzu z księdzem p.pułk. Józefem Wryczą. Polecenie mimo usilnych starań było nieosiągalne. Pragnę nadmienić, że ks. Wrycza był mi osobiście znany z lat międzywojennych, z którym rodzice moi utrzymywali przyjacielski kontakt. Ponadto ks. Wrycza uratował mi życie ratując mnie od utonięcia w 1930 roku. Wówczas zamieszkiwałem w miejscowości Wiele powiat Chojnice, w której to ks. Wrycza był proboszczem.

Gazeta "Wielkopolanin" Poznań, sobota dnia 12 lipca 1930 r. nr 21 w rubryce "Nowiny i nowinki krajowe" zamieściła to wydarzenie pt. Bphaterski kapłan.

Będąc w konspiracji nie brałem żadnego udziału w akcji sabotażowej, lecz jako zwiadowca działałem do czasu opuszczenia miasta przez okupanta - styczeń 1945 r.

Po wyzwoleniu uniknąłem odbycia służby wojskowej. Zamieszkałem nadal w Wąbrzeźnie i do 1961 r. pracowałem w zawodzie fryzjerskim. Następnie od marca 1961 r. do czasu przejścia na

emeryturę w "Społem" Powszechnej Spółdzielni Spożywców w Wąbrzeźnie prowadząc Dział Samorządowy.

W latach pięćdziesiątych byłem trzykrotnie przesłuchiwany przez pracowników Urzędu Bezpieczeństwa, jako podejrzany o przynależność w latach okupacji do konspiracyjnego podziemia i nie ujawnienie się zgodnie z dekretem z m-ca lipca 1947.

W pierwszych latach powojennych byłem członkiem PZPR, z której to partii wystąpiłem w 1959 r. W latach siedemdziesiątych za nie branie udziału w wyborach uznano mnie za wroga i na polecenie I Sekretarza Komitetu Powiatowego PZPR otrzymałem wypowiedzenie pracy, do którego jednak nie doszło, gdyż sekretarz został przeniesiony i wypowiedzenie wycofano.

Jestem żonaty, związek małżeński zawarłem w lutym 1945 r. z Cecylią z domu Chylińska. Z małżeństwa jestem ojcem pięciorga dzieci, aktualnie w pełni usamodzielnionych.

Henryk Łaczny

IV/_A Korespondencja: biurowa

1. list H. Łąrnego do Fundacji, rękopis,
19. <u>III</u> . 1992	k. 1	s. 1
2. list Fundacji do F. Grzybowskiego, kopia,
02. <u>IV</u> . 1992	k. 1	s. 2
3. list M. Kowalskiej do Fundacji, rękopis,
3. <u>III</u> . 1999	k. 1	s. 3
4. list Fundacji do M. Kowalskiej, kopia,
15. <u>III</u> . 1999.	k. 1	s. 4

Pol. M-465/1096

L. dz. 364/A/92
upr. 23.03.92v.

1

Wąbrzeźno, dnia 19.03.1992.

Henryk Łaczny

87-200 Wąbrzeźno

Fundacja Archiwum
Pomorskiej Armii Krajowej
w Toruniu

W załączeniu przesyłam relacje uczestnika kompi-
racyjnego zgrupowania Gryfa Pomorskiego na Pomorzu
ubiegającego się o przyjęcie do Związku Żołnierzy Armii
Krajowej.

Henryk Łaczny

Zał.: relacje.

Toruń, dn. 02.04.1992r.

L.dz.438/A/92

Pan Franciszek Grzybowski

87-200 Wąbrzeźno

Szanowny Panie,

W celu prawidłowego zaewidencjonowania Pańskiej relacji z dnia 28.I.1992r. w naszych aktach uprzejmie proszę o podanie dodatkowych informacji.

1. Jaki kryptonim nosiła komórka organizacyjna konspiracji, do której Pan należał i jaki region ona obejmowała.
2. Jakie były tytuły prasy konspiracyjnej, które Pan otrzymywał od nieżyjącego już Niemozyka, czy były to tygodniki czy miesięczniki i jaką zawierały treść.

Łączę wyrazy szacunku

dr hab Tadeusz Janowski

*Kopia do akt
p. Tadeusza Niemozyka*

Wąbrzesko ³

3.03.99r.

Wpłynęło dnia 9.03.99
Lp. 608/Wsk/99/
D.W.

Szenowii

Z żalem chcę zawiadomić,
że w dniu 21. września 1998 roku
odszedł na zawsze od nas
Henryk Stępa (pseudonim
mieszkan) zamieszkały w
Wąbrzesku przy ulicy Juchaczka
27-22.

Z poważaniem

Córka Maria Kawalska
87-200 Wąbrzesko

L dz .648/A.POM/99

Toruń dnia 15 marca 1999r

Szanowna Pani
Maria Kowalska

87-200 Wąbrzeźno

Szanowna Pani

Przesyłam Pani wyrazy współczucia i żalu z powodu straty ojca Henryka Łącznego. Dziękuję za list Pani z 3 marca 1999r i jednocześnie proszę o udostępnienie Fundacji AP AK posiadanych przez rodzinę zdjęć, legitymacji, zaświadczeń i t p materiałów dotyczących lat okupacji i okresu lat powojennych do 1960r Henryka Łącznego i jego przyjaciół z którymi był związany w konspiracji. Z w/w dokumentów wykonany odpisy i kserokopie dla potrzeb naszego archiwum.

Z wyrazami szacunku i poważania

Dokumentalista mgr Michał Ojczyk

.....
Michał Ojczyk

T: M-465/1096 Rom.

Ważność

Łaszny Henryk

✓ Party informacyjne

h. 3

92

WĄBRZEZNO
AK¹

KACZYŃSKI HENRYK

Ciżonek placówki AK Wąbrzeźno
utworzonej w 1943 przez F. Markowskiego

W 1944 AK na Pomorzu, s. 153

a

Grudziądz
Grst - AK

2

Tajemny Henryk

ps. "Bomba"

Działal w grupie wiadomości na terenie
Wąbrzeźna

Zob. T: M: 457/1088 Pow. Grzybowo, Franciszek Powiat
I Relacje str. 2

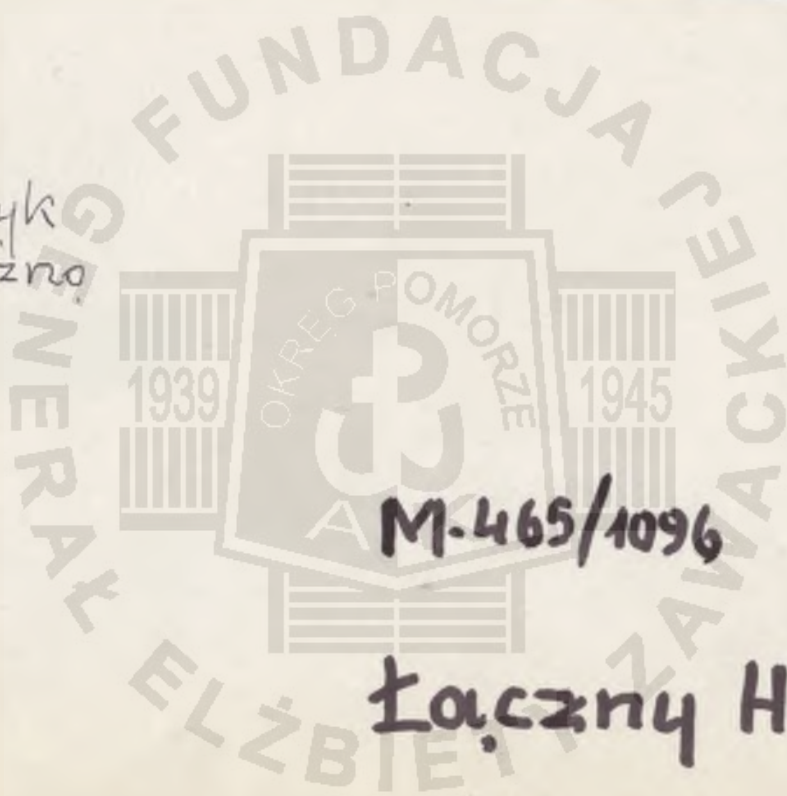
++ Łyczany Henryk Wybrazino
s. Piotra JON „Gr. P.”³

nr. 27. 11. 1920 Wybrazino;
konspir. — IV 1943 — XII 1944.

zob. Lista członków Św. Zw. ŻAK
Okr. Toruń s. 47; t. problem.
„org. kombatanckie”

AK. III 111

Łączny Henryk
87-200 Wąbrzeźno

M-465/1096

Wąbrzeźno
Gryf Pom

Łączny Henryk

Łączny Henryk

ZESKANOWANE

